

- Som bønder i Sunndal er vi glade i yrket vårt og stolte av næringa. Det er meningsfullt og krevende å produsere landbruksvarer i vår vakre natur i høgkostlandet Norge. Næringa er synlig med store bygninger, med husdyr og jorder, skog og utmark. Bøndene utvikler stadig sine driftsmåter. Produksjonen pr sysselsatt øker 6 prosent årlig, det er på linje med norsk oljevirkosomhet og storeksportøren USA. – For unge er derfor landbruket en spennende og meningsfull næring å gå inn i med store krav til arbeidslyst og allsidig fagkompetanse. **Rekruttering, økonomi og miljø** er hovedmålene for landbruket i Sunndal.

- Vet du dette om landbruket i Sunndal:

Sunndal er en **betydelig jordbrukskommune** i fylket i antall gardsbruk. I 2019 var det **88 gardsbruk i drift** (165 bruk i år 2000) med et **gjennomsnittlig dyrka areal på 234 dekar** (144 dekar i år 2000).

Hvert årsverk direkte i landbruksproduksjon skaper en til to arbeidsplasser i andre tilstøtende virksomheter.

Det blir utført flest årsverk i melkeproduksjon på storfe og i saueholdet. I Sunndal har **39 gardsbruk produksjon av storfekjøtt**, av disse 21 mjølkebruk. Det er 27 sauebruk, 18 bruk med ammekyr, 1 bruk med gris, 16 bruk med korn og 11 gardsbruk med potet.

Bønder driver i tillegg andre produksjoner, det er gardsbruk med høner, næring innen skogbruk, turisme, jakt og fiske, videreforedling og salg av gardsmat. Bønder har bygget småkraftverk.

I Sunndal er spesialiteten dyrking og pakking av **varemerket Sundalspotet**, som er dannet av bønder i kommunen og står for stor del av totalt potetsalg i fylket. Sunndal har **81 prosent av potetarealet i Møre og Romsdal**.

Fjellgardene i Øvre Sunndal er et av 20 spesielt utvalgte kulturlandskap i landet som har fått ei spesiell forvaltning.

Felleskjøpet Agri har anlegg i kommunen.

Sunndal kommune har satsset på en aktiv landbruksforvaltning.

Det er de siste årene bygget flere nye fjøs, bl.a. for eggproduksjon.

Samlet er **husdyrholdet i Sunndal en stor buskap**: 590 mjølkekyr, 1.650 ammekyr/andre storfe, 400 griser og 22.000 høner, 4.700 sau og lam

Det dyrkes vel **20.500 dekar jordbruksareal**, mest gras til fôr og beite, og korn og potet. Videre er det ca **161.000 dekar produktivt skogareal** med furu, gran og lauvtre.

Spesialisert produksjon, stor omsetning og stadig ny satsing

Matproduksjonen og råvarer fra jordbruket i Sunndal hadde i 2010 (tall fra NILF) ei **salgsomsetning på 77,2 millioner kroner**.

Av dette hadde mjølkebrukene inkl. kjøttproduksjon 68 prosent av omsetningen, saueholdet 11 prosent, ammekyr 9 prosent, og samlet for korn, gris og potet. 12 prosent.

Det allsidige landbruket i Sunndal skaper i tillegg verdier fra produksjoner med andre dyreslag, bønder arbeider med tilleggsnæringer, brøyting av veier og i skogen, og det er et aktivt hestehold i kommunen.

I 2019 ble det produsert **4,0 millioner liter mjølk fra 21 mjølkebruk** (5,7 mill liter og 73 mjølkebruk i år 2000). Dette tilsvarer årsforbruket av drikkemjølk, ost og andre meieriprodukter til over 13.000 personer. Gjennomsnittlig har mjølkebrukene 28 kyr og leverer årlig 190.500 liter mjølk. (14 kyr og 76.600 liter i år 2000).

I 2019 ble det produsert vel **285.000 kg kjøtt** i Sunndal, av dette vel 225.000 kilo storfekjøtt og 60.000 kilo sauekjøtt. Kjøttproduksjonen tilsvarer årsforbruket av kjøtt til over 4.000 personer, eller nesten hele kommunens befolkning.

Vårt lokale landbruk er en del av nasjonal og internasjonal matproduksjon

Bøndene i Sunndal er medeiere i de store nasjonale industribedriftene Tine og Nortura – Gilde. Næringsmiddelindustrien er landets største industrisektor. I tillegg kommer tømmerforedling.

Landbruksnæringa sin hovedoppgave er å forsyne hele landet med norske matvarer året rundt til stabile priser. Norsk matproduksjonen skal økes med 20 prosent de neste 20 årene i takt med befolkningsøkningen på 1 million mennesker. Vi produserer i dag bare halve kaloriforbruket vårt. Matimporten øker veldig raskt i Norge, liksom i Sverige, blant annet av storfekjøtt og dels mjølkeprodukt. – Økt import sikrer ikke levende bygder og kulturlandskapet på Nordvestlandet.

Norge har krevende natur og klima for matproduksjon utendørs. De fleste land vi sammenligner oss med har en politikk for matforsyning. Liksom på mange andre politikkområder har Norge sin egen modell for nasjonal landbrukspolitikk. Importvernet overfor land med gunstigere vilkår og lavere kostnader er avgjørende for å opprettholde matproduksjon over hele landet.

Bonden og landbruksnæringa i Sunndal gir Mat, Miljø og levende Bygder

- Hvorfor aktivt landbruk i Norge?

- lokal norsk mat året rundt i hele landet til nokså lik pris
- velstelte bygder med kulturlandskap og husdyr
- miljøverdier, kulturverdier og tradisjonsbærere
- lokal bosetting og verdiskaping med store ringvirkninger

Mai 2020

NORGES BONDELAG

Landbruket i Sunndal

- * 88 bruk i drift, av disse 39 med storfekjøtt
- * 21 mjølkebruk / 27 sauebruk / 11 potetbruk
- * 81 prosent av potetarealet i fylket
- * Kultur- og fjordlandskap av verdensformat
- * Det aktive landbruket gir ringvirkninger for arbeidsplasser og omsetning i kommunen

